Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Шепетівського територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг)**

07.05.2026

місто Хмельницький, 2026 рік

І. ВСТУП

На виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1] Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 07.05.2026 групою національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (далі – група НПМ) здійснено відвідування відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Шепетівського територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) (далі – відділення, установа, заклад).

Відвідування здійснили наступні члени групи НПМ:

Шейгец Оксана Миронівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Халікова Анастасія Ігіталіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Осередчук Ольга Михайлівна, представник громадської організації;

Касянюк Алла Анатоліївна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Заклад знаходиться за адресою: вул. Старокостянтинівське шосе, буд. 8, місто Шепетівка, Шепетівського району, Хмельницької області, 30400.

Завідувач відділення – Перепелиця Марія Іванівна.

Відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання — є структурним підрозділом і функціонує в складі Шепетівського територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг).

Відділення утворюється для обслуговування мінімум 10 і максимум 50 осіб, утворюється для надання соціальних послуг мешканцям, які зареєстровані або фактично проживають на території Шепетівської міської територіальної громади і які відповідно до висновку лікарсько-консультаційної комісії закладу охорони здоров’я за станом здоров’я не здатні до самообслуговування, потребують постійного стороннього догляду та допомоги, стаціонарного догляду, соціально побутових, соціально-медичних та інших соціальних послуг.

Положення про Шепетівський територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) затверджено рішенням Шепетівської міської ради XXXII сесії міської ради VIII скликання від 26.03.2026 № 13.

Заклад внесений до реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг.

Відділення розраховане на одночасне перебування 31 особи. Станом на день відвідування у Відділенні перебував 31 підопічний, з них: 17 чоловіків та 14 жінок. Серед мешканців — 8 осіб з інвалідністю, 9 ліжкових хворих, а також 5 внутрішньо переміщених осіб. Усі підопічні є дієздатними.

Штатна чисельність працівників відділення складає 16,5 штатних одиниць, з них: завідувач відділення стаціонарного відділення для постійного або тимчасового

проживання – 1 шт.од., лікар загальної практики – 0,5 шт.од., сестра медична – 1,5 шт.од., сестра медична з дієтичного харчування – 0,5 шт.од., молодша медична сестра(санітарка –прибиральниця) – 1 шт.од., сестра–господиня – 1,5 шт. од., молодша медична сестра (санітарка–ванниця) – 2,5 шт.од., молодша медична сестра по догляду за хворими – 4 шт.од., кухар – 2 шт.од., підсобний робітник – 1, 5 шт.од., машиніст із прання та ремонту спецодягу – 0,5 шт.од. Станом на момент відвідування посада лікаря загальної практики є вакантною.

За період з 01.01.2026 по дату відвідування у відділені померло – 2 підопічних, у 2025 – померло 10, у 2024 – 7 підопічних (основні причини: хронічна серцева недостатність, серцево-судинна недостатність, атеросклеротичний кардіосклероз).

Підопічні відділення проживають у двоповерховій житловій будівлі, в якій також розміщені адміністративні приміщення, харчоблок, їдальня та медичний кабінет. На території закладу наявне укриття (фото 1, фото 23).

Територія закладу огороджена, впорядкована та облаштована місцями для відпочинку підопічних.

Заклад оснащений системами водопостачання, пожежної сигналізації, також наявні належної якості засоби пожежогасіння – вогнегасники. Вікна відділення не заґратовані, наявні схеми евакуації підопічних та персоналу із закладу.

Підопічні проживають у житлових кімнатах від одного до трьох осіб, з урахуванням статі (фото 2,3). У частині житлових кімнат встановлено телевізори.

Відповідно до Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857 (далі – Мінімальні норми), підопічні закладу забезпечені необхідною кількістю меблів.

Температурний режим у житлових кімнатах та інших приміщеннях відповідає нормам.

Працівниками відділення проводиться прибирання у житлових кімнатах підопічних та приміщеннях загального користування.

Підопічні вільно пересуваються територією закладу, мають можливість виходити за територію, відвідувати магазин.

Відповідно до вимог статті 35^1 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров’я» від 19.11.1992 № 2801-XII (далі – Закон №2801-XII), пункту 1 розділу III Порядку вибору лікаря, який надає первинну медичну допомогу, та форми декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу, який затверджено наказом Міністерства охорони здоров’я України від 19.03.2018 № 503, підопічними укладено (підписано) договори (декларації) з лікарями, які надають первинну медичну допомогу.

Медичне обслуговування підопічних у закладі, зокрема надання соціальної послуги паліативного догляду невиліковно хворим особам похилого віку, здійснюється комунальним некомерційним підприємством «Шепетівська багатопрофільна лікарня» Шепетівської міської ради на підставі договору про співпрацю від 31.12.2025 № 12, укладеного із Шепетівським територіальним центром соціального обслуговування (надання соціальних послуг).

Фінансування закладу на 2026 рік затверджено у розмірі 6963,7 тис. грн із загального фонду та 1216,0 тис. грн. із спеціального фонду. Крім того, заклад отримує благодійну допомогу в натуральній формі у вигляді продуктових наборів для підопічних.

Витрати на одну особу в день станом на день відвідування складають 136,84 грн.

Підопічних забезпечено чотириразовим харчуванням.

Молодший медичний персонал забезпечує догляд за ліжкохворими підопічними, зокрема надає допомогу у годуванні та здійсненні індивідуальних санітарно-гігієнічних процедур.

У закладі облаштовано зони для відпочинку підопічних та перегляду телевізійних програм (фото 4).

У коридорі закладу на інформаційних стендах розміщена інформація про права і обов'язки підопічних, адреси і контактні дані посадових осіб, у тому числі Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, до яких підопічні та персонал можуть звернутися у разі порушення їх прав.

Відповідно до вимог Державних будівельних норм України В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» заклад облаштовано пандусом, ліфтом, а сходи обладнані контрастним кольоровим маркуванням (фото 5,22).

Підопічні, які на момент відвідування знаходились у закладі, були відкриті до спілкування, позитивно реагували на членів групи НПМ. Під час відвідування групою НПМ проведено особисте конфіденційне спілкування з 23 підопічними та 5 працівниками закладу.

Скарг на неналежне поводження, якість догляду чи умови проживання від підопічних не надходило.

Попередні зауваження.

Відвідування відділення здійснювалося вперше.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. У ході відвідування встановлено, що у відділенні наявна захисна споруда (укриття), яка має забезпечувати можливість безпечного перебування підопічних у разі оголошення повітряної тривоги або обстрілів, що передбачено пунктом 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198 (далі – Державний стандарт), абзацом другим підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185 (далі – Критерії діяльності) та Вимогами щодо утримання, облаштування та експлуатації об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, затвердженими наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579.

Утім, під час відвідування встановлено, що найпростіше укриття не відповідає вимогам зазначених нормативно-правових актів, оскільки не забезпечене достатньою кількістю місць для сидіння та лежання. Зокрема, в укритті облаштовано лише 10 місць для сидіння та 1 місце для лежання, що є недостатнім з огляду на фактичну наповнюваність закладу. Так, станом на день відвідування у закладі перебувала 31 особа, з яких 9 — ліжкові хворі підопічні, які потребують особливих умов перебування та можливості розміщення у лежачому положенні. За таких обставин наявна кількість місць в укритті не забезпечує можливості безпечного та належного перебування підопічних у разі оголошення повітряної тривоги чи виникнення інших надзвичайних ситуацій, що створює ризики для життя та здоров'я підопічних закладу (фото 6).

2. Адміністрація закладу пояснила, що під час оголошення сигналу «Повітряна тривога» мешканці відділення перебувають у приміщеннях із дотриманням правила «двох стін». Ліжкові хворі, які не мають фізичної можливості швидко перемістити до укриття, залишаються у своїх кімнатах.

Невиконання правил безпеки під час оголошення сигналу «Повітряна тривога» може призвести до загрози життю та здоров'ю підопічних та персоналу закладу.

Порушення права на захист від катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 28 Конституції України, стаття 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 1 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижуючих гідність, видів поводження і покарання)

3. Статтею 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання визначені такі стандарти: до програм підготовки персоналу мають бути внесені навчальні матеріали та інформація про права осіб з інвалідністю, навчання щодо застосування фізичного обмеження, про заборону катувань та інших видів неналежного поводження; до посадових інструкцій (функціональних обов'язків) персоналу внесена заборона катування, відповідно до вимог Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Групі НПМ для ознайомлення вибірково надано посадові інструкції лікаря, медичного та молодшого медичного персоналу відділення. Під час ознайомлення встановлено, що до функціональних обов'язків медичного персоналу не включено пункт щодо заборони катування та неналежного поводження з підопічними, попри вимоги статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

4. У ході відвідування закладу групою НПМ встановлено перенаселення в окремих кімнатах підопічних, що є порушенням норм житлової площі на особу та не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007. Відповідно до підпункту 6.1.1.2 пункту 6.1. ДБН В.2.2.-18:2007 площі житлових кімнат у відділеннях для осіб, спроможних самостійно пересуватися, і для осіб з інвалідністю, що пересуваються на кріслах

колісних приймаються з розрахунку не менше відповідно 8 м^2 і 10 м^2 на людину, але не менше 10 м^2 і 12 м^2 – в одномісних.

Однак, у відділені підопічні проживають у кімнатах, площа яких від 6,4 м^2 до 16,5 м^2, від одного до трьох осіб у кімнаті, що не відповідає встановленим нормам площі проживання на одну особу (фото 2,3).

5. Встановлено, що наявні меблі у житлових кімнатах перебувають у незадовільному технічному стані та потребують ремонту або заміни. Зокрема, тумбочки є пошкодженими, окремі шухляди у шафах зламані та фактично не функціонують (фото 7).

6. Під час відвідування встановлено, що матраци на ліжках підопічних, зокрема ліжкових хворих, огорнуті промисловим поліетиленом. Зазначене порушує пункт 1.13 розділу ІІІ Мінімальних норм та може спричинити погіршення стану здоров'я підопічних, оскільки створює парниковий ефект при довготривалому користуванні (фото 8).

7. У закладі не забезпечено належної організації питного режиму підопічних. Під час відвідування групою НПМ підопічні перебували як у житлових кімнатах, так і на території закладу. Водночас у житлових кімнатах були відсутні ємності з питною водою та індивідуальний посуд для її вживання.За словами підопічних, вони самостійно набирають воду у пляшки або купують її за власні кошти.

Вказане свідчить про неналежне забезпечення закладом базових потреб підопічних та може створювати ризики недотримання санітарно-гігієнічних умов і обмеження безперешкодного доступу до питної води, особливо для осіб похилого віку та маломобільних підопічних.

8. У душових не облаштовано місце для роздягання, складання і зміни одягу підопічними (фото 9), що Мінімальними нормами.

9. Групою НПМ встановлено, що одяг, взуття, постільна білизна та інший м'який інвентар не промарковано та не персоналізовано, таким чином не закріплено за підопічними. Зазначене створює умови, за яких після прання підопічні ймовірно можуть використовувати речі один одного, зокрема, натільну білизну, що унеможливлює забезпечити позитивне терапевтичне середовище (пункт 34 розділу ІІІ Стандартів Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводження чи покарання).

10. Під час огляду житлових кімнат встановлено, що в тумбочках підопічних відсутні індивідуальні засоби особистої гігієни, зокрема зубні щітки та зубна паста.). Натомість, підопічні зберігають у тумбочках продукти харчування, що створює ризик для псування продуктів та може призводить до виникнення антисанітарних умов у житлових приміщеннях (фото 7).

11. У порушення частини другої статті 14 Закону України «Про систему громадського здоров'я» виявлено порушення права підопічних на належні санітарно-гігієнічні умови проживання. Так, у ході огляду житлових кімнат групою НПМ виявлено значну кількість тарганів. Факт наявності комах зафіксовано безпосередньо у житлових приміщеннях підопічних (фото 10).

Виявлені обставини свідчать про неналежну організацію та забезпечення адміністрацією закладу санітарно-гігієнічного стану житлових приміщень, що може створювати реальну загрозу життю та здоров'ю підопічних, зокрема у зв'язку з ризиком виникнення та поширення інфекційних і паразитарних захворювань.

12. Виявлено окремі недоліки щодо дотримання санітарно-гігієнічних вимог в організації роботи харчоблоку. Зокрема, встановлено, що відповідальна за організацію харчування особа (медична сестра) не завжди здійснює бракераж готових страв із внесенням відповідних відомостей до бракеражного журналу. Крім того, у вихідні дні та в неробочий час медичної сестри бракераж готової продукції фактично не проводиться.

Також встановлено, що відбір добових проб готових страв не здійснюється, що унеможливлює належний контроль за якістю та безпечністю харчування і може свідчити про неналежне дотримання санітарно-гігієнічних вимог у роботі харчоблоку.

Журнал здоров'я працівників харчоблоку відсутній. Водночас журнал здоров'я працівників відділення ведеться неналежним чином, оскільки відповідні записи медичною сестрою вносяться не систематично.

13. У холодильних та морозильних камерах відділення виявлено порушення правил товарного сусідства під час зберігання харчових продуктів, зокрема м'ясні вироби зберігалися разом із рибними продуктами та овочами в одній морозильній камері (фото 11,20).

Також встановлено, що частина продуктів харчування зберігалася без належного маркування, а окремі продукти, зокрема куряче м'ясо, – без пакування. Крім того, продукти у морозильних камерах були розміщені у пакетах та ємностях без відповідних позначень, що унеможливлювало їх ідентифікацію, а також контроль за термінами заморожування та придатності.

Зазначене свідчить про неналежну організацію зберігання харчових продуктів та неможливість здійснення належного контролю за їх безпечністю і термінами придатності, що створює ризики для життя та здоров'я підопічних відділення (фото 11,12).

14. Групою НПМ зафіксовано факти зберігання продуктів харчування без дотримання встановленого температурного режиму. Зокрема, у кімнаті для персоналу виявлено ящик із кефіром, який відповідно до умов зберігання має зберігатися за температури від +2°С до +6°С. Водночас у приміщенні були відсутні холодильне обладнання, термометри та інші належні умови для забезпечення відповідного температурного режиму (фото 13).

Недотримання встановлених умов зберігання молочної продукції може призвести до її псування, розвитку патогенних мікроорганізмів та втрати безпечності харчового продукту. Вживання такої продукції створює ризики виникнення харчових отруєнь, кишкових інфекцій та інших негативних наслідків для здоров'я підопічних.

15. У відділенні відсутнє належним чином затверджене перспективне меню, що не дає змогу з'ясувати його різноманітність, розрахувати енергетичну цінність харчових продуктів та збалансованість раціону відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 № 324 «Про затвердження натуральних добових норм харчування в інтернатних установах, навчальних та санаторних закладах сфери управління Міністерства соціальної політики».

16. У харчоблоці не забезпечено належного інформування підопічних щодо актуального меню. Під час відвідування встановлено, що меню, розміщене для

ознайомлення підопічних, датувалося 15.04.2026, тобто не відповідало фактичному дню відвідування та не містило актуальної інформації про перелік страв (фото14).

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

17. На виконання вимог Заходів та Засобів щодо попередження інфікування при проведенні догляду за пацієнтами, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 03.08.2020 № 1777, які є обов'язковими для всіх закладів, що надають соціальні послуги незалежно від форми власності та підпорядкування, з метою попередження поширення інфекцій серед підопічних та персоналу, у відділенні наявні дві карантинні кімната для своєчасної ізоляції осіб, хворих на інфекційні захворювання.

Утім, під час групою НПМ встановлено, що зазначені приміщення не використовуються за своїм функціональним призначенням, оскільки фактично використовуються для постійного проживання підопічних. За таких обставин у закладі відсутня можливість своєчасної ізоляції осіб, хворих на інфекційні захворювання, що створює ризики поширення інфекцій серед підопічних та персоналу відділення.

18. У приміщенні, в якому зберігаються лікарські засоби, відсутній гігрометр для здійснення контролю за відносною вологістю повітря, а також термометр для здійснення контролю за температурним режимом приміщення (фото 15,16).

19. На порушення пункту 1 розділу VIII Державного стандарту, у відділенні неналежним чином здійснюється спостереження за станом здоров'я підопічних та не забезпечено належну організацію надання їм медичної допомоги, зокрема відповідно до призначень лікарів (фото 17).

Так, у закладі проживають троє підопічних, які перебувають на диспансерному обліку в лікаря-психіатра та на постійній основі приймають лікарські засоби «Кветіапін» і «Кветіксол», що належать до групи антипсихотичних препаратів.

Водночас медичний персонал відділення не надав відповідних лікарських призначень або рецептів на зазначені препарати. Це може свідчити про порушення вимог статей 6, 34, 43, 78 Закону № 2801-XII, статей 7, 12 Закону України «Про психіатричну допомогу» від 22.02.2002 № 1489-III (далі — Закон № 1489-III), а також пунктів 4, 5 Правил виписування рецептів на лікарські засоби, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.07.2005 № 360 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України від 15.03.2023 № 494) (фото 15).

Крім того, під час вивчення медичних карток підопічних встановлено, що в медичній документації підопічної Л. відсутній запис профільного лікаря про призначення зазначеного лікарського засобу. У медичній картці підопічного Ш. останній огляд лікарем-психіатром зафіксовано у 2024 році, при цьому записи щодо подальшого медичного спостереження, контролю стану здоров'я та коригування медикаментозної терапії відсутні. У медичній картці підопічної В. огляд лікарем-психіатром зафіксовано у 2025 році, однак відомості щодо наступного контрольного переогляду з метою визначення подальшої тактики лікування та коригування медикаментозної терапії належним чином не відображені.

Слід також зауважити, що відсутність документального підтвердження призначення та застосування зазначених лікарських засобів ставить під сумнів

правомірність їх використання та може розцінюватися як порушення стандартів медичного обслуговування. У медичних картках підопічних відсутні листки лікарських призначень, що унеможливлює підтвердження належного виконання призначень лікарів, контролю за прийманням препаратів, їх дозуванням, періодичністю застосування та тривалістю лікування.

Окремо слід зазначити, що лікарські засоби, зокрема препарати, які впливають на психічний стан особи та застосовуються за призначенням лікаря, мають зберігатися у спеціально визначеному місці з обмеженим доступом, зокрема в сейфі або металевій шафі. Такий порядок зберігання унеможливлює їх довільне використання підопічними чи сторонніми особами. Зберігання таких препаратів у вільному доступі в медичному кабінеті є неналежним і створює ризики їх неконтрольованого застосування.

Лікарські засоби мають застосовуватися підопічними виключно відповідно до медичних показань, призначень лікаря та з дотриманням установленого порядку їх відпуску, зокрема за рецептами у випадках, передбачених законодавством.

Відсутність належно оформлених лікарських призначень і підтверджень рецептурного відпуску таких препаратів може свідчити про неналежну організацію медичного супроводу підопічних та контролю за обігом лікарських засобів у Відділенні.

20. Групою НПМ під час конфіденційного спілкування з підопічними з'ясовано, що підопічний М. має захворювання на цукровий діабет, є ліжковим хворим та скаржиться на біль у ногах і підвищений артеріальний тиск.

Під час вивчення медичної картки підопічного М. встановлено, що останній аналіз крові на рівень глюкози було проведено 22.08.2025. Відомості щодо подальшого регулярного контролю рівня глюкози в крові, моніторингу артеріального тиску, динамічного спостереження за станом здоров'я підопічного, а також коригування лікування з урахуванням наявних скарг у медичній документації належним чином не відображені.

Зазначене може свідчити про неналежну організацію медичного спостереження за підопічним, який має хронічне захворювання та потребує системного контролю стану здоров'я, своєчасного проведення необхідних обстежень і надання медичної допомоги відповідно до стану здоров'я та призначень лікарів.

21. Відповідно до вимог Інструкції №110 не ведеться «Журнал реєстрації амбулаторних пацієнтів» за встановленою формою № 074/о.

22. Листки лікарських призначень ведуться в довільній формі та не відповідають формі затвердженій наказом Міністерства охорони здоров'я України від 29.05.2013 № 435 «Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я, які надають амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу населенню, незалежно від підпорядкування та форми власності». Більше того у листках відсутні будь-які відмітки щодо фактичного виконання лікарських рекомендацій.

23. Під час вибіркової перевірки медичних карток підопічних встановлено, що у підопічних не відбирається добровільна згода пацієнта на проведення діагностики, лікування та на проведення операцій та знеболення, форма якої передбачена наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14.02.2012 № 110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що

використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування».

24. Медична частина забезпечена лікарськими засобами соматичних груп. Утім, в медичній частині відсутні актуальні протоколи догоспітальної допомоги, затверджені наказом МОЗ України від 05.06.2019 № 1269 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги», що впливає на вчасне діагностування та подальшу якість надання необхідної допомоги підопічним у разі виникнення невідкладних станів.

25. У порушення наказу Міністерства охорони здоров'я України від 09.03.2022 № 441 «Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах» у закладі відсутні окремі укладки невідкладної допомоги для більшості невідкладних станів, а також відсутні відповідні сформовані комплекти лікарських засобів для надання належної медичної допомоги (фото 16).

26. Під час відвідування встановлено, що більша частина працівників установи не пройшла черговий обов'язковий медичний огляд у встановлені терміни. В окремих випадках термін дії попередніх медичних довідок про проходження огляду закінчився, а оновлені документи на момент перевірки відсутні (фото 18).

Неналежне забезпечення проходження працівниками медичних оглядів свідчить про порушення вимог статті 17 Закону України «Про охорону праці», Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 21.05.2007 № 246.

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Європейської конвенції з прав людини).

27. У житлових кімнатах, у яких проживає більше, ніж одна особа, відсутні ширми для забезпечення приватності під час здійснення індивідуальних гігієнічних процедур (фото 2,3).

Зазначене створює умови, за яких неможливе забезпечення приватності підопічним та наявності позитивного терапевтичного середовища, що не відповідає пункту 34 розділу III Стандартів Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводження чи покарання.

28. У санітарно-гігієнічних приміщеннях відділення не забезпечено належних умов для дотримання приватності підопічних. Зокрема, між окремими зонами користування відсутні перегородки та двері. Під час відвідування встановлено, що при вході до приміщення розміщено душову зону, за якою без будь-якого відокремлення знаходяться туалетні кабіни (фото 19).

Зазначене унеможливлює забезпечення належного рівня приватності та особистого простору підопічних під час здійснення санітарно-гігієнічних процедур.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

29. Відповідно до Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» від 06.10.2005 № 2961-IV держава гарантує особам з інвалідністю право на забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації.

Одним із ключових етапів реалізації цього права є своєчасне проведення експертного оцінювання повсякденного функціонування особи, встановлення або перегляд групи інвалідності, а також визначення потреби у відповідних засобах реабілітації.

Під час відвідування встановлено, що у відділенні проживають 8 осіб з інвалідністю. Утім, в особових справах тільки 2 підопічних наявні висновки експертного оцінювання повсякденного функціонування особи, що свідчить про перегляд тільки двох індивідуальних програм реабілітації (далі – ІПР).

Щодо решти 6 підопічних, яким встановлено інвалідність, в особових справах та в медичних картках підопічних, медична документація про перегляд ІПР 6 осіб з інвалідністю відсутня.

Вказане свідчить про відсутність системного підходу до організації реабілітаційної роботи у відділенні та може призвести до погіршення стану здоров'я осіб з інвалідністю, втрати або зниження їхніх функціональних можливостей, а також до подальшої соціальної дезадаптації та погіршення якості життя підопічних.

30. Приміщення загального користування відділення не пристосовані до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення» (далі – ДБН В.2.2-40:2018).

Також в приміщеннях відділення наявні дверні пороги, що ускладнюють пересування підопічним, які відносяться до маломобільних груп населення.

31. У порушення вимог пункту 8.4.2.4. ДБН В.2.2 – 40:2018 на сходах на вході до будівлі відділення та всередині відсутні попереджувальні тактильні смуги по ширині проходу (плити з конусоподібними випуклостями) або контрастне кольорове маркування (фото 21).

32. В житлових кімнатах ліжкових хворих підопічних відсутні кнопки виклику персоналу закладу, що є порушенням вимог підпункту 3.2.1 пункту 3.2. ДБН В.2.2-18:2007.

За словами підопічних, у разі необхідності виклику персоналу їм доводиться гучно стукати по стіні або кликати на допомогу, що не гарантує своєчасного реагування з боку працівників закладу, особливо у нічний час або за відсутності персоналу поблизу.

Зазначене свідчить про відсутність належної системи екстреного виклику допомоги та створює ризики несвоєчасного надання допомоги ліжковим хворим підопічним, що може призвести до погіршення стану їхнього здоров'я або виникнення загроз для життя.

Право на вільний розвиток своєї особистості (стаття 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 23 Конституції України).

33. Варто зауважити, що особи, які перебувають у відділенні, живуть життям, яке можна характеризувати як життя бездіяльності, нудьги та ізоляції. Група НПМ відмітила повну відсутність денної зайнятості мешканців, які не мають можливості для соціальної інтеграції та індивідуального розвитку.

Єдиною доступною формою дозвілля для осіб, які можуть пересуватись, є перегляд телевізора, розміщеного в кімнаті відпочинку. Водночас для ліжкових хворих підопічних навіть така обмежена форма зайнятості є недоступною, що

фактично призводить до їх повної ізоляції та пасивного перебування у ліжковому режимі без будь-якої альтернативної активності.

Зазначене свідчить про відсутність системного підходу до організації дозвілля та соціальної реабілітації підопічних, що негативно впливає на їхній психоемоційний стан, сприяє соціальній ізоляції та погіршенню якості життя.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Шепетівській міській раді забезпечити:

1.1. Вжиття заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності Відділення.

1.2. Дієвий контроль за дотриманням прав підопічних у підпорядкованій установі шляхом проведення систематичних та позапланових перевірок.

1.3. Приведення будівлі відділення у відповідність до вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд».

2. Комунальній установі Шепетівський територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг):

2.1. Внести зміни до посадових інструкцій працівників Відділення, з метою включення пункту про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських та таких, що принижують гідність видів поводження і покарання. Забезпечити проведення навчання з підопічними щодо заборони катувань та інших видів неналежного поводження.

2.2. Вжити заходи щодо дотримання норм житлової площі на одну особу.

2.3. Здійснити проведення ремонту або заміну пошкоджених меблів та створити належні матеріально-побутові умови проживання підопічних.

2.4. Забезпечити організацію системного проведення дезінсекційних та дератизаційних заходів з метою приведення санітарно-гігієнічного стану приміщень у відповідність до вимог законодавства.

2.5. Забезпечити підопічних індивідуальними засобами особистої гігієни та створити умови для їх щоденного самостійного використання.

2.6. Здійснити організацію питного режиму, забезпечити доступ підопічних до достатньої кількості безпечної питної води та індивідуального посуду.

2.7. Вжити заходів щодо обладнання кімнат для ліжкових хворих відповідними кнопками виклику для екстреного зв’язку з персоналом.

2.8. Здійснити персоналізацію особистих речей підопічних та м’якого інвентарю.

2.9. Забезпечити приватність у відділенні, зокрема, під час проведення санітарно-гігієнічних процедур та у санітарно-гігієнічних приміщеннях.

2.10. Забезпечити контроль за веденням документації щодо організації харчування у закладі, а також роботи харчоблоку.

2.11. Забезпечити системне медичне спостереження за станом здоров’я підопічних, забезпечити виконання лікарських призначень виключно на підставі консультацій профільних спеціалістів, організувати проведення необхідних оглядів та госпіталізацій.

2.12. Забезпечити належне ведення медичної документації, сформувати окремі укладки невідкладної допомоги для більшості невідкладних станів.

2.13. Забезпечити повне та своєчасне забезпечення підопічних технічними й іншими засобами реабілітації та виробами медичного призначення згідно з установленими нормами і потребами.

2.14. Забезпечити облаштування розумних пристосувань в коридорах Відділення.

2.15. Усунути порушення дотримання вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд».

2.16. Забезпечити належне оформлення індивідуальних програм реабілітації осіб з інвалідністю.

2.17. Організувати своєчасне проведення переоглядів осіб з інвалідністю, актуалізацію ІПР та забезпечення підопічних необхідними технічними засобами реабілітації.

2.18. Забезпечити щоденну зайнятість підопічних, забезпечити проведення культурно-дозвіллєвих, реабілітаційних та соціально-адаптаційних заходів з метою їх соціальної інтеграції та розвитку.

2.19. Вжити вичерпних заходів, спрямованих на недопущення та усунення усіх зазначених у звіті недоліків та порушень.

Додаток: фотоматеріали на 4 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ,
головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини **Оксана ШЕЙГЕЦ**

Фотоматеріали

фото 1

фото 2

фото 3

фото 4

фото 5

фото 6

фото 7

фото 8

фото 9

фото 10

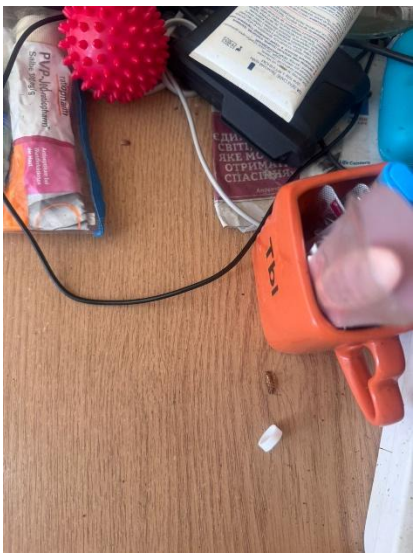

фото 11

фото 12

Фото 13

фото 14

фото 15

фото 16

фото 17

фото18

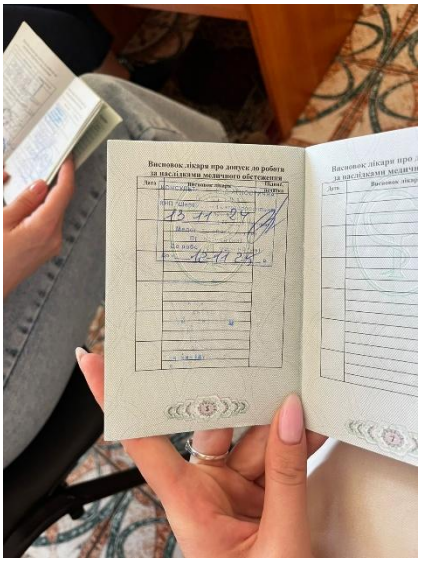

фото 19

фото 20

фото 21

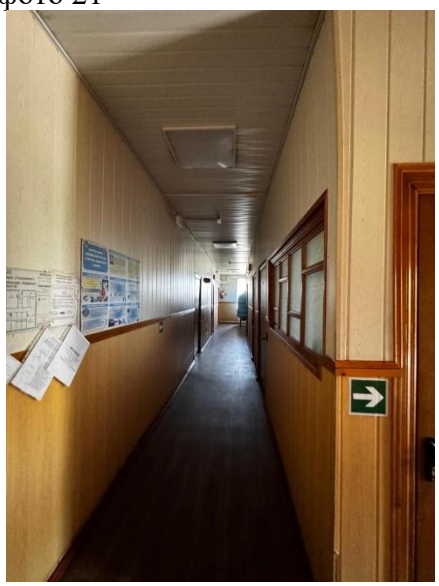

фото 22

фото 23

